

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2009 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՑ ԲԽՈՂ ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԳԵՐԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

- ՀՀ կրթության և գիտության բնագավառի 2009թ. գերակա խնդիրներն են եղել՝
 - հանրակրթության ոլորտի բարեփոխումները, ❀
 - նախադպրոցական կրթության մատչելիության ապահովումը, ❀
 - նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության զարգացումը, ❀
 - բարձրագույն կրթության բարեփոխումները՝ ըստ Բոլոնիայի գործընթացի հիմնական ուղղությունների, ❀
 - գիտության ոլորտի բարեփոխումներ՝ հայեցակարգային, ռազմավարական և իրավական հիմքերի ապահովումը: ❀

Կրթության համակարգի առանցքային օղակի՝ հանրակրթության ոլորտի 2009թ. հիմնական ձեռքբերումը ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումն էր: Այն վերջին տարիներին ոլորտում իրականացված բարեփոխումների արդյունքների և քաղված դասերի արդյունքն է, որը նպաստավոր միջավայր է ապահովում համակարգի հետագա զարգացման համար: Այժմ նախարարությունը ձեռնամուխ է եղել օրենքից բխող ենթաօրենսդրական շուրջ 80 ակտերի մշակմանը: Դրանց ներդրումն առաջիկա տարիներին զգալիորեն կբարելավի իրավիճակը հանրակրթության ոլորտում. կներդրվեն ուսուցիչների ատեստավորման, տնօրենների հավաստագրման, ուսումնական հաստատությունների ներքին և արտաքին գնահատման և կրթության որակի բարելավմանն ուղղված մի շարք այլ մեխանիզմներ:

Հանրակրթության ոլորտի բարեփոխումներում 2009 թվականն առանցքային էր նաև այն իմաստով, որ սկսվեց 12-ամյա կրթակարգի ներդրման վերջնական փուլը՝ 3-ամյա ավագ դպրոցի ծրագրի ներդրումը: Այդ նպատակով մշակվել են առարկայական չափորոշիչներն ու ծրագրերը, հրատարակվել են դասագրքերի առաջին խմբաքանակները, ուսուցիչների համար կազմակերպվել են համապատասխան վերապատրաստումներ:

12-ամյա կրթակարգի տեսանկյունից հանգուցային է առանձին գործող ավագ դպրոցների ցանցի ձևավորումը, ինչը հնարավորություն կտա բարձրացնել համակարգի արդյունավետությունը, հաղթահարել ավագ դասարաններում այսօր առկա հիմնախնդիրները և ապահովել սովորողների լիարժեք պատրաստվածությունը՝ իրենց նախընտրած մասնագիտությամբ ուսումը շարունակելու համար: 2008/09 ուստարում 10 դպրոցներում իրականացված փորձնական ծրագրի արդյունքում ևս 38 դպրոցներ վերակազմավորվեցին առանձին գործող ավագ դպրոցների: Նախատեսվում է մինչև 2012թ. ավարտել առանձին գործող ավագ դպրոցների ցանցի ձևավորումը:

Հանրակրթության ոլորտի կարևոր խնդիրներից է ժամանակակից

տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաների ներմուծումը հանրակրթական դպրոց և դրանց համալրումը ժամանակակից համակարգչային միջոցներով: 2009 թվականին շարունակվել է «Համակարգիչների շահառու հիմնադրամի» միջոցով դպրոցներին համակարգիչների և այլ համակարգչային սարքավորումների տրամադրումը, ուսումնական հաստատությունների ընդգրկումը «Հայաստանի դպրոցների ինտերնետային ցանցում», ընդլայնվել է էլեկտրոնային գրադարանների թիվը:

Հանրակրթության որակի և հավասար մեկնարկային պայմաններ ապահովելու տեսանկյունից կարևոր խնդիր է շարունակում մնալ նախադպրոցական կրթության մեջ երեխաների ցածր ընդգրկվածությունը: 2008-09 ուստարում ՀՀ Լոռու և Շիրակի մարզերում իրականացվեց նախադպրոցական ծախսարդյունավետ ծառայությունների ներդրման փորձնական ծրագիր, որի արդյունքում 22 հաստատություններում լրացուցիչ ընդգրկվեցին շուրջ 500 նախադպրոցահասակ երեխաներ: Ծառայությունների մատուցումը այժմ շարունակվում է համայնքների ֆինանսական աջակցության միջոցով: Առաջիկա տարիներին նախատեսվում է մնան ծառայությունների ներդրում նաև այլ մարզերում:

Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում գործունեության հիմնական նպատակներն են եղել որակյալ մասնագետների պատրաստումն ու նրանց մրցունակության բարձրացումն աշխատաշուկայում, կրթական ծրագրերի համապատասխանեցումը երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացման պահանջներին, կրթության բովանդակության՝ միջազգային չափանիշներին համադրելիության և ուսումնական գործընթացի թափանցիկության, ինչպես նաև մատչելիության և հավասարության ապահովումը:

Նախապատրաստվել և կազմակերպվել են «2007թ. գործողությունների ծրագրի ներքո ոլորտային քաղաքականության աջակցության ծրագիր՝ ուղղված աղքատության կրճատմանը՝ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈՒ) ոլորտներում բարեփոխումների իրականացման ճանապարհով» ծրագրի 2008-2009թթ. նախապայմանների կատարման ընթացքն ապահովող մի շարք միջոցառումներ: Մասնավորապես.

2009թ. ավարտվել են 12 փորձարարական քոլեջների շենքերի վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները, վերազինվել և հագեցվել են նյութատեխնիկական բազաները, ♣

ավարտվել են քարոզարշավի ծրագրի աշխատանքները (տեսանյութեր, ասուլիսներ, հեռուստահաղորդումներ, բուկլետներ, պաստառներ և այլն), ♣

իրականացվել է 12 փորձարարական քոլեջների ընթացիկ մոնիթորինգ: ♣

2009 թվականին հիմնադրվել է Գյումրու թիվ 4 արհեստագործական ուսումնարանը:

Նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շուրջ 600 տնօրեն, տնօրենի տեղակալ և դասախոս մասնակցել է վերապատրաստման դասընթացների:

Մշակվել և հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում ցկյանս ուսումնառության հայեցակարգ»-ը, որը հիմք է ծառայելու ՀՀ ցկյանս ուսումնառության բնագավառի օրենսդրական կարգավորման համար անհրաժեշտ

նախաձեռնությունների համար:

Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության ոլորտի հիմնական գերակայությունը Բոլոնիայի գործընթացի սկզբունքների իրագործումն է, որը կապահովի հանրապետության բարձրագույն կրթության ինտեգրումը Եվրոպական միասնական կրթական համակարգին:

Մշակվել է բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի նախագիծը, որի մշակման հիմքում դրվել է Եվրոպական Բարձրագույն կրթական Տարածքի որակավորումների շրջանակը: Աշխատանքներ են տարվել նաև կրեդիտային համակարգի կատարելագործման ուղղությամբ:

2009 թվականին հաստատվել է «Կրթության որակ և համապատասխանություն» վարկային ծրագրի 2-րդ փուլը, որը հիմնականում ուղղված է աջակցելու բարձրագույն կրթության բարեփոխումներին, մասնավորապես՝ որակի ապահովման ազգային համակարգի ներդրմանը, բարձրագույն կրթության ֆինանսավորման արդյունավետ մեխանիզմների ներդրմանը, ինչպես նաև մանկավարժական կրթության արդիականացմանը:

Նախարարությունը առանձնահատուկ կարևորում է մասնագիտական կրթության որակի ապահովումը: 2009 թվականին բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում կատեգորիա են 13 բուհերի լիցենզիաները:

ՀՀ կառավարության 2009 թվականի գործունեության միջոցառումների ծրագրի ՀՀ ԿԳ նախարարության մասով նախատեսված 15 միջոցառումներից կատարվել է 10-ը, 1-ը (կետ 149) ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն (դեռևս չի քննարկվել), 1-ը (կետ 144)՝ ուժը կորցրած է ճանաչվել, ևս 3 միջոցառումների վերաբերյալ առաջարկություն է ներկայացվել ՀՀ կառավարություն՝ 1 միջոցառում (կետ 152) հետաձգելու և 2-ը (կետեր 150 և 154)՝ ուժը կորցրած ճանաչելու համար:

ՀՀ կառավարության 1.10.2009թ. թիվ 1125-Ն որոշմամբ 144-րդ կետը՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում օտարերկրացիների կրթության կազմակերպման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը հանվել է ծրագրից, քանի որ այն, համաձայն փորձագիտական եզրակացության, չի բխում «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջից:

Ծրագրի 150, 152 և 154-րդ կետերի ժամանակին չկատարումը պայմանավորված է գիտության և գիտամանկավարժական կադրերի պատրաստման ոլորտներում քաղաքականության միասնականության ապահովման և գիտության գերակա ուղղությունների չափանիշների մշակման անհրաժեշտությամբ:

2009թ. նոյեմբերի 16-ին կայացած ՀՀ ԿԳ նախարարին կից կոլեգիայի նիստում քննարկվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում երկաստիճան գիտական աստիճանաշնորհման համակարգի զարգացման հայեցակարգին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության արձանագրային որոշման նախագիծը:

Կոլեգիան՝ լսելով Գիտության պետական կոմիտեի և Բարձրագույն որակավորումների հանձնաժողովի զեկուցումները, առաջարկել է դիմել ՀՀ կառավարություն՝ ՀՀ կառավարության 2009թ. գործունեության ծրագրից միջոցառումը հանելու առաջարկությամբ և ստեղծել համատեղ աշխատանքային խումբ հայեցակարգի լրամշակման նպատակով:

ՀՀ կառավարության գործունեության ծրագրով նախատեսված 152-րդ կետի՝ «Գիտության ոլորտի զարգացման գերակա ուղղությունները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն և քննարկվել Մշտապես գործող նախարարական սոցիալական կոմիտեի 2009 թվականի դեկտեմբերի 24-ին կայացած նիստում (արձանագրություն N 14.1/[28010]-09, կետ 6): Որոշվել է հարցի քննարկումը հետաձգել՝ ներկայացնելով գերակա ուղղությունները որոշելու չափանիշները:

Միաժամանակ առաջարկություն է ներկայացվել ՀՀ կառավարություն՝ ՀՀ կառավարության 2009 թվականի հունվարի 15-ի «ՀՀ կառավարության 2009 թվականի միջոցառումների ծրագիրը և գերակա խնդիրները հաստատելու մասին» N40-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու, 154-րդ կետով հաստատված «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը» միջոցառումը հանելու առաջարկով: Դա պայմանավորված էր հետևյալ հանգամանքներով.

- 1) Օրենքի նախագիծը պետք է հիմնվի գիտության ոլորտի զարգացման ռազմավարության վրա, որը դեռևս ընդունված չէ:
- 2) Ներկայումս շրջանառության մեջ է «ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը, որը սերտորեն փոխկապակցված է օրենքի նախագծի հետ:
- 3) Հաշվի առնելով, որ նախագիծը հիմք է հանդիսանալու Հայաստանի Հանրապետության գիտության ոլորտի հետագա զարգացման ու համապատասխան օրենսդրական կարգավորման համար, այն պահանջում է լայն հասարակական քննարկումների անցկացում:

2010 թվականին նախարարությունը շարունակելու է հետամուտ լինել կրթության որակի և մատչելիության բարձրացման խնդրին: Մասնավորապես՝ առանձնակի կարևորվելու են բարձրագույն կրթության բարեփոխումները, դպրոցական դասագրքերի որակի բարձրացումը, նախնական և միջին մասնագիտական կրթական հաստատությունների կարողությունների ընդլայնումը: